

Mededelingen van het Verbond der Vlaamse Academici V.V.A.

13e jaargang - nr. 12
december 1968
verschijnt maandelijks

Sekretariaat: Em. Jacquainlaan 126 - Brussel-1 - Tel. 02/18.68.20
PR 4292.38.

Samenstelling Dagelijks Bestuur:

Oud-voorzitters:	Dr. med. K. Goddeeris Prof. Dr. W. Opsomer
Algemeen voorzitter:	Dr. jur. P. Beeckman
Ondervoorzitters:	Dr. P. J. Carpentier Dr. S. Dessers
Algemeen sekretaris:	Dr. R. de Beule
Sekretaris organisatie:	H. - Ir. P. Vereenoghe
Sekretaris verslaggever:	Dr. jur. T. Swartelé
Algemeen penningmeester:	Lic. H. W. E. F. Brieven
Raadsleden:	Lic. G. F. J. Soenen Dr. A. van Lerberghe

In memoriam

Op 5 december 1968 overleed Professor Ridder H. J. van de Wijer, kort na het vieren van zijn 85ste verjaardag.

Het Verbond der Vlaamse Academici was van plan in het decembernummer van het Mededelingenblad een gelegenheidsartikeltje te publiceren. Terwijl de tekst ervan naar de drukker op weg was, trof ons brutaal en pijnlijk het bericht van Professor Van de Wijers plots afsterven.

Een V.V.A.-lid dat de overleden gewezen Voorzitter van ons Verbond van naderbij volgde, zal een herdenkingsbijdrage schrijven voor ons januarinummer.

Wij bieden aan Mevrouw de Douairière H. J. van de Wijer, aan de kinderen en de kleinkinderen en aan de familieleden van de afgestorvene de uitdrukking aan van onze zeer innige deelneming in hun leed.

In memoriam Ernest Claes (II)

In vorig Mededelingenblad verscheen een herdenkingsartikel van de hand van Mr. Hendrik Borginon, dat gewijd was aan de betreurde afgestorvene.

Daarnaast werd ook dokter Andries Verstreken, arts te Lier, een universiteits-vriend van Claes, aangesproken opdat hij zijn herinneringen en indrukken zou verwoorden omtrent hem die ons ontviel.

In een brief, gericht tot de Algemeen Voorzitter van het Verbond, luidt het als volgt.

Met uw brief van 23 sept. II. vraagt U mij enkele woorden te schrijven over mijn herinneringen aan de studententijd van Ernest Claes, omdat ik ongeveer de enige overlevende ben.

U moet begrijpen, dat ik zelf tachtig jaar geworden ben en dat mijn herinneringen aan die tijd nu zestig jaar oud zijn. Ik zie ze als in een verre mist, maar

toch een mist waar zon doorschijnt. Ernest Claes heeft deze tijd zeer precies beschreven in zijn werk, zodat ik niet het gevaar wil lopen, misleid door te verre herinneringen, zaken te vertellen, welke niet volkomen juist zijn of enkel bestaan in mijn zonnige nevel.

Ik heb Ernest Claes wel goed gekend in onze studententijd, maar het leven heeft ons gescheiden en ik heb hem in latere jaren maar toevallig eens teruggezien.

U denkt wellicht dat het beeld, dat ik in mij draag van Ernest Claes wel enigszins verschilt van het beeld, dat veel anderen van hem hebben. Ik geef U hier de verwoording van mijn spontane indruk, die ik heb gehad bij het vernemen van zijn overlijden en bij het terugdenken aan hem.

Ernest Claes was onder ons lijk een aristokraat, natuurlijk in de oorspronkelijke zin van dit veel misbruikte woord, en dat hebben wij steeds gevoeld. Hij kon met anderen omgaan zonder ooit te kwetsen, zonder ooit iemand zeer te doen, en als hij verscheen met de gulle glimlach rond de lippen en zijn warme, iets of wat hese stem, dan voelde iedereen zich als het ware opgemonterd en allen stelden zich voor hem open.

Alhoewel hij luimig kon zijn, dat weet natuurlijk iedereen, toch was er geen wrok in hem, geen woord dat pijnlijk aandeed.

Hij kon het schone zien in alle mensen, hoe gering en nederig die ook waren, en hij bezat het talent dat schone te ontbolsteren uit een dikwijls ruwe schors. Hij ging met alle mensen om, zoals hij dat met ons deed, eenvoudig en oprecht.

Hij zelf genoot van het leven, want hij had de mensen lief, en hij was gelukkig rondom hem het spektakel van het leven te zien. Er was in hem geen invidia, geen afgunst, geen behoefte zich aan te stellen. Hij was niet beschaamd over zijn misschien

geringere afkomst. Hij kwam er voor uit in zijn studententijd, maar ook later na zijn groot schrijverssucces. Er was in hem geen bitterheid, of ten minste wist hij die goed weg te stoppen achter een humor, die misschien wel wat gemaakt was. Ik vermoed, dat hij eigenlijk dikwijls gedacht heeft: och arme de Witte, en dat hij daarmee uitdrukte een zekere weemoed over het wel harde lot dat hij in zijn kinderjaren en ook later te dragen had. Hij heeft dat nochtans nooit gezegd en nooit laten zien.

Ernest Claes was een schone mens, met wie het goed was te leven.

Ik twijfel eraan of deze onmiddellijk geschreven eerste indruk voor U enig nut kan hebben en het de moeite waard is hem kenbaar te maken. U doet ermede wat U begeert.

Om de hoger vermelde reden, kan ik niet ingaan op Uw vererend verzoek iets precies te schrijven over Ernest Claes in onze studententijd. U zal dat zeker begrijpen.

Ik dank U voor Uw schrijven en Uw verzoek en bied U mijn zeer vriendelijke groeten,

A. VERSTREKEN.

Ernest Claes was dit tweede „In Memoriam” wel waard. Te meer, daar de verwoording ervan zo oprecht en onbevangen enkele zeer menselijke facetten belicht van een vriend, die ons zeer dierbaar was en blijft.

Knelpunten

Taak

is het voor het V.V.A.-beleid de knelpunten inherent aan de regeringsvoorstellen, betreffende de herstructurering van het staatsapparaat, bij de verbondsleden helder toe te lichten.

Onze leden hebben immers hun dagelijkse beslomeringen aan het hoofd en kunnen niet haarfijn de schakeringen en knepen van het politiek gokspel volgen.

Vooraf een totaal-beeld

De essentiële trekken van de „Herziene” Grondwet, zoals ze door de huidige regering opgevat wordt, kunnen samengevat worden in vijfentwintig punten:

A. Taalgebieden en parlementaire taalgroepen

1. Grondwettelijk zouden er taalgebieden erkend worden ten getale van vier: een Nederlands, een Frans, een Duits, en tweetalige gebieden, zoals Hoofdstad-Brussel of gemeenten waarin Nederlands én Frans als officiële talen erkend worden.

2. Bij **de wet** zouden de grenzen van elk taalgebied afgebakend moeten worden.

3. Bij **de wet** zouden bepaalde gebieden tot autonoom gebied kunnen uitgeroepen worden om er een bijzonder statuut te vestigen.

4. In Kamer en Senaat zouden taalgroepen grondwettelijk erkend worden.

De Nederlandse taalgroep zou samengesteld zijn uit de afgevaardigden gekozen door de Vlaamse kieskolleges; de Franse taalgroep zou samengesteld zijn uit de door

Waalse kieskolleges aangeduide vertegenwoordigers. De parlementsleden gekozen in Hoofdstad-Brussel zouden naar vrije keus lid worden van een van de taalgroepen, door in een van beide talen de grondwettelijke eed af te leggen. De Duitstalige gekozenen zouden de eed mogen afleggen in het Duits, maar zij zouden behoren tot de Franse taalgroep.

B. Kulturele autonomie

5. Autonomie ten gerieve van het Nederlandse en van het Franse kultuurleven zou grondwettelijk erkend worden.

6. Alleen aan de Senatoren zou de normatieve bevoegdheid in kulturele aangelegenheden toegekend worden.

7. De Nederlandstalige senaatsgroep zou de kulturele belangen behartigen voor de Vlaamse kiesdistrikten, de Franstalige voor de Waalse. Ook zou een kultuurraad bevoegd zijn, slechts voor kulturele aangelegenheden, binnen de tweetalige milieus, dat ten gerieve van elk van de aldaar levende taalgemeenschaps-leden.

8. In het Duits taalgebied zou een adviserende kultuurraad samengesteld worden; zijn bevoegdheid zou maar later bepaald worden **bij wet**.

9. Door middel van dekreten zouden de kultuurraden wettelijke voorschriften aan de kultuurgemeenschappen opleggen. De koning zou ze bekrachtigen en afkondigen.

10. Het arbeidsveld van de kultuurraden zou **bij wet** afgebakend en beperkt worden tot elf noden (eventueel **bij wet** zou het aantal noden vermeerderd kunnen worden).

De noden zouden de volgende zijn:

- 1e de bescherming en de luister van de taal;
- 2e het onderwijs, voor al wat eigen is aan de gebieden en door de wet aan de raden van senatoren wordt toegekend;
- 3e de aanmoediging van de vorming van navorsers;
- 4e kunsten en letteren;
- 5e musea en bibliotheken;
- 6e bescherming van het kultureel patrimonium;
- 7e radio-omroep en televisie;
- 8e kultureel beleid van de jeugd;
- 9e vrijetijdsbesteding;
- 10e de kulturele betrekkingen onder de verschillende taalgebieden van het land;
- 11e de kulturele betrekkingen met het buitenland.

11. Elk voorontwerp of voorstel van dekreet zou moeten onderworpen worden aan het advies van de Raad van State;

12. Zo de Raad van State zou oordelen dat een kultuurraad zijn bevoegdheid wil te buiten gaan, dan zou aan het Parlement moeten gevraagd worden zich daaromtrent uit te spreken. Na een gunstig oordeel zou de kultuurraad zijn opzet verder mogen uitwerken..

13. De ontwerpen van de begroting voor kulturele aangelegenheden zouden niet hoeven onderworpen te worden aan de Raad van State.

14. De belangen van ideologische en filosofische minderheden zouden gewaarborgd worden **bij wet**.

15. Mocht een voorontwerp of voorstel van dekreet, uitgewerkt in een kultuurraad (zie nr. 11), in strijd zijn met de waarborgen voorzien in de wet die ideologische en filosofische minderheden veilig stelt (zie nr. 14), dan zou het voorstel slechts kunnen aangenomen worden met een meerderheid van twee-derde van de leden van de kultuurraad die het voorstel ontwierp.

16. Steeds zou de regering een tweede lezing mogen vragen van een voorstel of ontwerp van dekreet.

17. Ook zou de regering mogen vragen dat een begroting voor kulturaangelegenheden of een ontwerp of voorstel van dekreet dat aanleiding zou geven tot uitgaven die in de begroting niet voorzien waren, zouden verwezen worden naar beide Kamers voor onderzoek en beoordeling. Steeds zou de Senaat met het nazicht beginnen.

C. Het gebruik van de talen

18. In zwang zou blijven het oude beginsel:

Het gebruik van de in België gesproken talen is vrij. Het kan niet worden geregeld dan door **de wet** en alleen voor:

1e handelingen van het openbaar gezag;

2e gerechtszaken;

3e alle akten en bescheiden van ondernemingen, uitdrukkelijk voorgeschreven door de wet of de reglementen, of noodzakelijk voor de toepassing ervan;

4e de economische of sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel.

De wetten op het gebruik van de talen verzekeren de toepassing van de volgende beginselen:

in het Nederlands taalgebied is de officiële taal het Nederlands;

in het Frans taalgebied is de officiële taal het Frans;

in het taalgebied Hoofdstad-Brussel zijn de officiële talen, met gelijke waarde, het Nederlands en het Frans;

in het Duits taalgebied is de officiële taal het Duits, behalve voor akten en bescheiden waarvoor de wet het gebruik van het Duits en het Frans voorschrijft.

19. De wetten op het gebruik van de talen zouden slechts aangenomen zijn wanneer zij een meerderheid krijgen van de stemmen die uitgebracht werden in elk van de taalgroepen van de Kamer en van de Senaat.

20. In het Nederlands en in het Frans taalgebied zou het gebruik van de taal geregeld worden door dekreten uitgevaardigd door de kulturraden, en dat slechts voor:

1e de bestuursaangelegenheden;

2e de akten en bescheiden van de ondernemingen uitdrukkelijk door wetten of reglementen voorgeschreven, of noodzakelijk voor de toepassing ervan;

3e de economische en sociale betrekkingen tussen werkgevers en hun personeel;

4e het onderwijs.

21. In de half-half milieus zoals Hoofdstad-Brussel, de taalgrensgemeenten waarin het gebruik van twee talen wettelijk toegelaten is en in „diensten” waarvan de werkkring meer dan één taalgebied bestrijkt, zou de regeling van het taalgebruik onttrokken worden aan de kulturraden. Alleen **bij wet** zou het gebruik van de talen worden geregeld.

22. De dekreten zouden in een kultuurraad aanvaard worden bij gewone meerderheid.

23. Alle niet door dekreten te normaliseren gedragingen zouden geregeld worden **bij wet**, welke bij gewone meerderheid zou goedgekeurd moeten worden in elk van de twee parlementaire taalgroepen.

De stopprocedure

24. Drie-vierde van de leden van een taalgroep mag in een gemotiveerde motie verklaren dat een wetsontwerp van zulke aard is, dat de betrekkingen tussen de taalgemeenschappen ernstig vertroebeld kunnen worden. Het gevolg zou zijn dat de parlementaire werking daaromtrent zou geschorst worden en dat de regering de aangelegenheid tot zich zou moeten trekken voor verdere uitwerking.

Bekommernis om de rechten van de mens

25. De tekst:

„Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend, moet zonder enige discriminatie verzekerd worden”

zou toegevoegd worden aan artikel 6 van de oude grondwet.

Zo luidt grosso de inhoud van het werkdokument dat aan de grond ligt van de komende besprekingen in het Belgisch parlement.

In een volgende bijdrage zullen we het noodzakelijk commentaar en de te trekken besluiten verwoorden.

W. O. (2 dec. 1968)

Uit de Gouwen

Gouw Oost-Vlaanderen

Theo Lefèvre

Op vrijdag, 22 november 1968 sprak de heer Theo Lefèvre, Minister voor Wetenschapsbeleid, over problemen van het wetenschapsbeleid. In zijn referaat behandelde de spreker vooral de problemen in verband met technologie en ruimtevaart, en dat zowel op Belgisch als op Europees niveau. Hierbij onderlijnde Minister Lefèvre o.m. dat wetenschappelijk onderzoek slechts dan effectief kan worden doorgezet, wanneer ervoor voldoende kapitaal-op-lange-termijn kan worden gevonden en wanneer er tevens een kommercieel apparaat wordt opgebouwd om de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek kommercieel rendabel te maken. Die kommerciële rendabiliteit van de wetenschap, aldus de spreker, laat helaas dikwijls in België en Europa veel te wensen over.

De voordracht, die door een levendig debat met het publiek werd gevolgd, werd in de Aula te Gent door zowat 100 aanwezigen bijgewoond.

Als herinnering aan de avond ontving Minister Lefèvre uit handen van voorzitter Soenen een prettige karikatuur van cartoonist Steven.

Antwerpen: Rubenssalon, Groenplein 9, te 20.30 uur.

7 jan. 1969: E. P. Prof. Dr. N. Wildiers „Een avondje bij Plato”.

14 jan. 1969: Prof. Dr. Jan Briens „Het Festival van Vlaanderen: nieuw wapen in de Vlaamse strijd”.

21 jan. 1969: Dr. Jur. Alfons van Maele, Verkoopdirecteur bij de divisie Supermarkten van de G.B.-bedrijven. „Evolutie van de distributiesektor”.

28 jan. 1969: Dr. Marc Galle, Hoogleraar aan de Economische Hogeschool van Limburg en lid van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht „De Nederlandse cultuur en Brussel”.

4 febr. 1969: Ir. J. Fierens, Directeur van de researchafdeling bij de N.V. Gevaert-Agfa, lid van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid, lektor aan de Universiteit te Leuven „Wetenschapsbeleid”.

11 febr. 1969: Dr. Denis Thienpont, Professor aan het Tropisch Instituut te Antwerpen en Hoofd van de afdeling Parasitologie bij de laboratoria Janssen Pharmaceutica te Beerse „Het avontuurlijke leven van de parasieten”.

Campinia Academica: Hotel Bosrand, Kasterlee.

21 jan. 1969: Dr. Jan Albert Goris (Marnix Gijssen) „Een dubbel leven”.

31 jan. 1969: Louis Davids, redakteur, Belgisch-Israëliisch weekblad „Joods-Kristelijke betrekkingen vanaf het ontstaan van het Kristendom”.

Halle: in het Centrum, Ninoofsesteenweg 7.

30 jan. 1969: „Zuid-Afrika, problemen en mogelijkheden”.

Oost-Vlaanderen:

25 jan. 1969: Galabal „Arteveldebal, Gent oud en jong” in de Opera te Gent.

Drie zalen, drie orkesten, bar, koude schotels.

Deuren open te 20.30 uur; eerste dans te 21 uur.

Avondkleding verplicht.

Deelneming in de kosten: 150 fr. (plus 25 fr. voor verplichte plaatsbespreking), te storten op PR. 3840 van de Kredietbank te Wondelgem, voor bankrekening 4471/13/50609 van het V.V.A.-Oost-Vl. met vermelding „Arteveldebal”.

De toegangskaarten worden niet gestuurd, maar aan de ingang afgeleverd.

Telefonische inlichtingen: 09/518971 (Mevrouw De Pecker).

Kortrijk: In de Hallen, Doorniksesteenweg.

10 jan. 1969: Nieuwsjaarsfeest.

14 febr. 1969: Prof. Dr. K. van Isacker s.j. „Herderlijke brieven in de Belgische politiek”.

Oostende: Konferentiezaal van de Luchthaven te Middelkerke.

21 jan. 1969: Pater G. Bekaert „Moderne architectuur”.

Overleden:

Prof. Dr. Callixte Ronsse, hoogleraar te Leuven in de leeftijd van 60 jaar.

In memoriam Professor Doktor Adrien Martens

Op 26 september 1968 overleed in de leeftijd van 83 jaar in huize „Landing” aan de Leie, te Astene, Professor Doktor med. Adrien Martens. Enkele maanden voordien ontviel hem zijn trouwe en lieve echtgenote, geboren Jeanne Vercouillie. Dit verlies had hem zwaar getroffen en zeer sterk getekend.

Aldus is weer een van onze grote symbolische Vlamingen heengegaan. Anderen zullen het facet van de strijdende Vlaming die dokter Martens steeds was en bleef, in vele bladen en tijdschriften hebben belicht. Ik wil mijn taak enigszins anders zien en trachten te verwoorden wat zijn patiënten, zijn personeel, zijn oud-medewerkers en studenten, zijn vrienden collegae en professoren, en zijn vijanden, van hem dachten en in hem waardeerden en benijdden.

De hele persoonlijkheid van de afgestorvene was die van de geneesheer-kunstenaar, superieur klinisch diagnosticus, die als overgangsschakel tussen de zuiver klinische en de nu dreigende computer-geneeskunde, zijn volle vertrouwen schonk aan de moderne medische techniek, maar huiverde voor de materiële robot-geneeskunde zonder ziel.

Immers, als dokter was hij, lang voor Selye het stress-syndroom

resumeerde, het prototype van de psychosomatherapeut. Hij was de man van het vertrouwensgevend persoonlijk gesprek met de zieken, die stuk voor stuk overtuigd waren dat de dokter zich vóóral voor hun geval interesseerde. Zelfs op een spreekuur van 40 tot 60 patiënten per dag, ging ook de laatste patiënt terug naar huis met de overtuiging dat de Professor „het” wist en hem zou genezen en helpen.

Duizenden mensen uit Vlaanderen, uit Wallonië, uit Zeeuws-Vlaanderen en zelfs uit de meest franskiljonse milieus uit het Brusselse, zullen dan ook het verscheiden van dokter Martens als een persoonlijk verlies aanvoelen.

Dat de verering van zijn patiënten hem in zijn isolatie in Astene een tikje nymphomaan maakte is begrijpelijk. Die verering werd trouwens gedeeld door zijn medewerkers en zijn talrijk personeel aan de universiteitskliniek en in zijn privaat-praktijk. Dat neemt niet weg dat hij overigens een strenge en veeleisende „baas” was, met af en toe een cyclothyme bui, die zijn mensen meer dan eens op stang joeg en opstandig maakte. Toch bleven ze trouw in zijn dienst op de meest verknochte wijze. Hij was immers ook zeer veeleisend voor zichzelf en uiterst strikt. „L'exactitude c'est la politesse des rois” placht hij te zeggen, met als ander slagwoord dat men moest „Vivre comme si on devait mourir demain et travailler comme si on ne devait mourir jamais”.

Toen hij in 1940 als regelmatig opvolger van Professor De Stella, emeritus, aan de fakulteit voor geneeskunde te Gent tot professor in de inwendige geneeskunde werd benoemd, was de stemming niet onverdeeld. Nuchtere wetenschapsmensen als Daels, Elaut, Heymans, Hoof e.a. wisten wat hij waard was; andere spraken over de „Charlatan” met de laboratoriumgeneeskunde. Nog anderen, als De Beule, die hem niet of minder kenden, wachtten rustig af en aanvaardden hem na zeer korte tijd als een winstpunt voor de fakulteit.

Hij slaagde erin de interne kliniek van een verwaterde hospitaal-dienst om te bouwen tot een universiteitskliniek van hogere waarde. Niemand zal trouwens ontkennen, ook de „Charlatan”-schreeuwers niet, dat de huidige kliniek voor inwendige ziekten te Gent gebouwd is op de fundamenten door Martens gelegd.

Hij vormde één generatie assistenten, van wie gelukkig een deel aan de „revanches des nullités” ontsnapte en die de geest van Martens konden onderhouden en doorgeven aan aankomende jongeren, die gelukkig enkele jaren als doctorandi de vorming door Professor Martens hadden meegemaakt.

Die vier generaties studenten zijn hem nog steeds dankbaar voor wat hij hun heeft bijgebracht. Getuige daarvan: een bedankingstelegram van het jubilerende jaar 1943, dat hem, door allen ondertekend, dit jaar werd toegestuurd.

Van zijn vijanden getuigde Dr. Martens „Ik ben hen dankbaar voor wat ze me telkens weer hebben aangedaan. Misschien was dat juist voor mij de grootste stimulans om telkens van voren af aan weer te beginnen en op te bouwen wat zij willen vernietigen”.

Professor Martens heeft Vlaanderen gegeven wat hij kon: zijn overtuiging als Vlaming, zijn ziel als kunstenaar en kunstminnaar, zijn pionierswerk op het gebied van dieet-geneeskunde, zijn herhaald professoraat in de inwendige geneeskunde, zijn volle toewijding aan zijn zieken uit alle lagen der bevolking. Hij heeft zijn „geven” herhaaldelijk duur betaald, maar uiteindelijk blijft zijn naam als een symbool.

Hij wou sterven met de hand aan de ploeg, midden in zijn werk en aan de Leie. Het lot is daarin voor hem mild geweest. Wij danken de Voorzienigheid dat wij hem mochten kennen en dat hij een hoofdstuk uit ons leven was.

Dr. med. A. Ide.

Aanbevolen voor:

KREDIET
BELEGGINGEN
VERZEKERINGEN

Private Spaarkas

Gesticht in 1917

Guldenvlieslaan 83 - Brussel 6

N.V. CENTRALE HYPOTHEEK- EN VERZEKERINGSKAS

Alg. Beheerder: E. F. BRIEVEN